

متأسفانه جامعه، دبیر جغرافیا را کسی می‌داند که صرفاً معلومات عمومی دارد، در حالی که در عصر کنونی جغرافیا علمی تخصصی است

همکاران، به رشتهٔ تحریر درآید.
ج ۴. مقالات علمی منتشر می‌کند و اکثر دبیران آن را به رسمیت
می‌شناسند. مجله‌ای شناخته‌شده است و همه سعی دارند که مقالاتی با
ارزش برای چاپ در آن، ارسال دارند که خود دال بر عالی بودن آن است.
۵. آنها مجلات و نشریاتی دارند که سریع‌تر چاپ می‌شوند؛ خصوصاً
دانشجویان کارشناسی ارشد و دکترا. شاید بتوان گفت در مرحلهٔ بعد،
بی‌انگیزگی بعضی همکاران برای پژوهش و تحقیق علت این امر باشد.
۶. مطالب آن به‌روز باشد، نرم‌افزارهای مرتبط با جغرافیا را آموزش دهد،
به نقد و بررسی کتابهای جغرافیا بپردازد و به جای مقالات توصیفی،
بیشتر مقالات تحلیلی منتشر کند.
ج ۷. بسیار مناسب است، چون زمینهٔ تبادل نظر بین همکاران و رفع
اشکالات را فراهم می‌کند. چنانچه مؤلفان و استادان دانشگاهی نیز
در این میزگردها حضور یابند، سبب به‌روز شدن اطلاعات همکاران
می‌شوند.

● سیده راضیه ساجدی، ۱۶ سال سابقهٔ کار، دارای مدرک لیسانس،
بوشهر

ج ۱. یکی از مشکلات رشتهٔ جغرافیا، نداشتن فضا یا آزمایشگاه است.
معمولاً وسایل جغرافیایی، اعم از نقشه‌ها، کره و... در قسمتهای مختلف
پخش است و همگی پاره و مستهلک شده‌اند. مشکل دیگر، فقدان
اختصاص هزینه‌ای خاص برای برگزاری اردوهای علمی است؛ چه
در زمینهٔ دانش‌آموزی و چه برای همکاران محترم. چون جغرافیا علم
طبیعت و محیط است و به نظر من دیدن پدیده‌ها در فهم آنها به
دانش‌آموزان مؤثرتر است.

ج ۲. ضعیف‌ترین کتاب، کتاب «هبانی جغرافیا» است، چون مطالب آن
برای دانش‌آموزان چندان قابل فهم نیست. بهترین کتاب هم، کتاب

پرسش‌های میزگرد
۱. بزرگ‌ترین مشکل در کار حرفه‌ای شما چیست؟
۲. بدترین و بهترین کتاب که در دورهٔ متوسطه تدریس کرده‌اید،
کدام است؟ چرا؟
۳. برای رفع مشکل چه پیشنهادهای ارائه می‌دهید؟
۴. نظرتان در مورد مجلهٔ رشد جغرافیا چیست؟
۵. چرا دبیران جغرافیا مقاله ارائه نمی‌دهند؟
۶. بیشترین انتظار شما از مجله چیست و چه نوع مقالاتی
می‌باید در مجله چاپ شود؟
۷. آیا این میزگردها را مناسب می‌دانید یا خیر؟ توضیحی
بفرمایید.

● علیرضا گرامی مطلق، ۱۷ سال سابقه کار، دارای مدرک کارشناسی
ارشد اقلیم‌شناسی، از بوشهر

ج ۱. عدم دست‌رسی اکثر مدارس به کلاس هوشمند، اینترنت و
اینترنت، و نرم‌افزارهای آموزشی. متأسفانه جامعه، دبیر جغرافیا را کسی
می‌داند که صرفاً معلومات عمومی دارد، درحالی‌که در عصر کنونی
جغرافیا علمی تخصصی است.

ج ۲. بهترین کتاب، «جغرافیای عمومی ۱» چون مطالب علمی و مؤثر
در زندگی و آینده را به دانش‌آموزان تعلیم می‌دهد و «ضعیف‌ترین کتاب
جغرافیای استان» چون مطالب آن رضایت‌بخش نیست.

ج ۳. جغرافیای استان با بهترین شرایط و وضعیت و با دخالت همهٔ

ما مجبوریم از یک روش هم برای شاگردان متفاوت و هم محیط‌های مختلف سود ببریم و این یعنی هدر رفتن هزینه‌های انجام‌شده برای تعلیم روش‌های فعال تدریس

● حسین باغبانی، ۲۳ سال سابقه کار، دارای مدرک فوق لیسانس،

خورموج

ج ۱. احساس می‌کنم امروزه بزرگ‌ترین مشکل معلمی عدم ارتباط محتوای آموزشی با زندگی و نیاز شاگردان و از سوی دیگر، نبود انگیزه در شاگردان است؛ هنگامی که در کلاس نگاه یأس آلود دانش‌آموز شما را مخاطب قرار می‌دهد: برای که بیاموزم، تا به چه نتیجه‌ای برسم؟

ج ۲. در میان کتاب‌های امروزی دوره متوسطه، کتاب «جغرافیای ۲» نزدیک‌ترین کتاب به زندگی دانش‌آموزان است. این کتاب تلاش فراوانی در پرداختن به زمینه‌های توسعه پایدار دارد. حفظ منابع زیست‌محیطی به همراه استفاده عاقلانه از آنها، از جنبه‌های ارزشمند این کتاب است. حداقل در بخش‌هایی، این کتاب را بهترین کتاب آموزشی جغرافیا می‌دانم. اما ضعیف‌ترین کتاب متأسفانه کتاب «جغرافیای استان بوشهر» است. دلیل آن پراکندگی در مفهوم و محتوا، و نارضایتی شاگردان از مطالب کتاب است. در ابتدای کلاس دانش‌آموزان با علاقه و شوق به سوی این کتاب می‌شتابند؛ چون فکر می‌کنند تصویری آشنا از محیط زندگی‌شان است. اما به‌زودی سرخورده می‌شوند و حتی از نمره این کتاب هم می‌گذرند.

ج ۳. البته مشکل آموزشی عام و در همه سطوح و کتاب‌هاست. اما به‌عنوان معلم جغرافیا فکر می‌کنم نوع نگاه به این درس بین مدیران مدارس متفاوت است به گونه‌ای که رابطه بین این دانش و محیط را درک نمی‌کنند. مثلاً در برگزاری یک بازدید علمی، هنوز محاسبه هزینه‌ها و فایده، به نفع رفتن و عدم انجام بازدید میل می‌کند. از سوی دیگر، وجود ارزش‌یابی متمرکز، معلم را از روش‌های پویا و فنون کار دور نگاه می‌دارد. ما مجبوریم از یک روش هم برای شاگردان متفاوت و هم محیط‌های مختلف سود ببریم و این یعنی هدر رفتن هزینه‌های انجام‌شده برای تعلیم روش‌های فعال تدریس.

ج ۴. مجله «رشد آموزش جغرافیا» بخش عمده‌ای از نیازهای اطلاعاتی همکاران فرهنگی را تأمین می‌کند. همه علوم و به‌ویژه جغرافیا روزبه‌روز در حال تکامل هستند و به‌روز شدن همکاران نقش مهمی در بهبود کارها خواهد داشت. نکته دیگر این است که باید رابطه مجله با کتب درسی بیشتر شود و همکاران فرهنگی در تأمین مطالب مجله نقش مهم‌تری داشته باشند.

ج ۵. شاید تردید در این که مطلب تهیه‌شده چاپ می‌شود یا نه، و یا عدم

«جغرافیای ۲» است، چون اکثر مطالب آن قابل فهم و شیرین است و دانش‌آموزان بهتر متوجه می‌شوند و این موضوع باعث رضایت خاطر دبیر خواهد بود. کتاب دیگری که مشکلات زیادی دارد و دانش‌آموزان نیز با آن خیلی مشکل دارند، کتاب «جغرافیای استان» است. این مشکل دانش‌آموزان در روحیه و نحوه عملکرد دبیر نیز تأثیر می‌گذارد. ج ۴. مجله خوبی است.

ج ۷. صددرصد خوب هستند، زیرا با توجه به رد و بدل کردن اطلاعات، مشکلات رفع خواهد شد.

● رازیبه اشعئی، ۲۴ سال سابقه کار، دارای مدرک فوق لیسانس

جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، بوشهر (دبیرستان حجاب)

ج ۱. متأسفانه در سال جاری فقط پایه دوم را تدریس می‌کنم، در حالی که دوره پیش‌دانشگاهی را گذرانده‌ام. متأسفانه، به دلیل سازمان‌دهی نامناسب و اهمیت ندادن، فقط در پایه دوم تدریس می‌کنم، با وجود این که سابقه تدریس دانشگاهی نیز دارم. ج ۲. ضعیف‌ترین کتاب «جغرافیای کشورهای مسلمان» است که مطالب شبیه به هم و حفظ‌کردنی دارد و بهترین کتابها «جغرافیای عمومی» و «جغرافیای ۲» هستند که مطالب جامع، به‌روز و قابل کاربرد در زندگی روزمره دارد.

ج ۳. در جغرافیای عمومی مباحثی از جغرافیای سیاسی مطرح شود. ج ۴. خوب است مقالات آن براساس نیازها و مباحث دنیای امروز و مشکلات جغرافیای عصر انتخاب شوند.

ج ۵. کمبود وقت، نداشتن انگیزه، کمی مطالعه و احساس نکردن مشکلات.

ج ۶. مقالات علمی و به‌روز چاپ شوند. مقالات مبتنی بر مطالعه موردی و دقیق باشند.

ج ۷. بسیار عالی است. این میزگردها می‌توانند زمینه حل مشکلات جغرافیای عمومی را فراهم سازند. اگر این میزگردها با حضور افراد متخصص یا مرتبط با جغرافیا برگزار شوند، بهتر است.

● **سکینه جوهری**، ۱۵ سال سابقه کار، دارای مدرک لیسانس، گناوه

ج ۱. نداشتن امکانات لازم برای بازدید و نبود رایانه و پروژکتور.
ج ۲. ضعیف‌ترین کتاب، کتاب «جغرافیای استان» چون مطالب آن ناقص و نقشه‌های آن از کیفیت مطلوب برخوردار نیستند. بهترین کتاب نیز، کتاب «جغرافیای ۲»، چون دانش‌آموزان را با نواحی متفاوت آشنا می‌سازد.

ج ۳. مطالب کتاب جغرافیای استان را به‌روز کنیم و کیفیت عکسها و نقشه‌ها را بالا ببریم.

ج ۵. بنده به شخصه، به‌خاطر کمبود زمان فراغت و گذراندن بیشتر وقتم با فرزندانم، چندان به‌کار تحقیقاتی نمی‌پردازم.

● **عاطفه حبیب‌زاده**، ۱۳ سال سابقه کار، دارای مدرک لیسانس

جغرافیای انسانی، بندر گناوه
ج ۱. کنترل تعداد زیاد دانش‌آموزان کلاس.

ج ۲. ضعیف‌ترین کتاب، «جغرافیای پیش‌دانشگاهی» است، زیرا بحث آن ملموس نیست. بهترین کتاب نیز کتاب سوم و بعد سال دوم است، زیرا بحث آنها برای دانش‌آموزان قابل درک است و دانش‌آموزان در زمان تدریس فعال هستند.

ج ۳. تعداد دانش‌آموزان در کلاسها کمتر شود. هم‌چنین، در کتاب جغرافیای پیش‌دانشگاهی تجدیدنظر شود.

ج ۴. مطالبی که در آن چاپ می‌شوند، به‌طور تخصصی در مورد یک گرایش از جغرافیا هستند. به‌علاوه، در مورد کتاب درسی آگاهی نمی‌دهد.

ج ۵. زیرا انگیزه و علاقه کافی ندارند و یا به بعضی موارد اهمیت نمی‌دهند.

ج ۶. کسب آگاهی بیشتر در مورد مطالب کتاب درسی.

ج ۷. بله، بسیار مناسب هستند؛ البته در صورتی که بحثهای حاشیه‌ای زیاد مطرح نشوند.

دست‌رس به منابع اطلاعاتی از مهم‌ترین این عوامل باشد.

ج ۶. به‌روز بودن مجله هم در ترجمه متون جدید علمی و هم در چاپ مقالات علمی فارسی. مقالات باید نیازهای قشرهای متفاوت درگیر با این دانش را تأمین کنند.

ج ۷. میزگردها از چند نظر مفید هستند: از یک‌سو، همکاران تعامل بیشتری خواهند داشت و دیدگاهها نزدیک‌تر و ابهامات حل می‌شوند. از طرف دیگر، سبب ارتقای سطح علمی همکاران فرهنگی و درکی صحیح‌تر از کاری می‌شود که انجام می‌دهیم.

● **عباس جاودانی**، ۱۵ سال سابقه کار، دارای مدرک فوق لیسانس

جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری

ج ۱. علم جغرافیا برخلاف علومی مانند روان‌شناسی، فلسفه و... بر اصول عینی مبتنی است و با پدیده‌هایی روبه‌روست که در جامعه و محیط قابل دیدن هستند. اما متأسفانه، شرایط برای مواجهه کردن دانش‌آموز با محیطهای جغرافیایی و دیدن پدیده‌های جغرافیایی مناسب نیست.

ج ۲. کتابهای جغرافیایی که تا به حال تدریس کرده‌ام، همه خوب بوده‌اند، ولی کتاب «جغرافیا ۱» که دانش‌آموز را با مسائل زندگی امروزی آشنا می‌کند، به‌نظرم مطلوب‌تر است.

ج ۳. کتابهای جغرافیایی آینده، هرچه بیشتر در جهت شناساندن مشکلات محیطی و پیام برای استفاده درست از محیط نگارش یابند، بهتر خواهد بود و می‌توانند بسیاری از مشکلات محیطی موجود را برطرف سازند.

ج ۴. مجله رشد آموزش جغرافیا، دانشگاه معلمان است و پاسخ‌گوی نیازهای اساسی آنها. دانش جغرافیا به‌طور دائم در تحول است و آگاهی از تحولات دانش جغرافیا نیاز معلم جغرافیاست. با مجله جغرافیا معلمان در کلاس درس آسایش بیشتری خواهند داشت.

ج ۵. متأسفانه بیشتر معلمان دچار روزمرگی شده‌اند و کمتر به مطالعه و پژوهش می‌پردازند. یکی از نیازهای اساسی معلمان کلاسهای ضمن خدمت است که در سالهای اخیر کمتر شده است و معلمان کمتر به‌دنبال مسائل جغرافیایی هستند.

ج ۶. به شخصه با اشتیاق منتظر رسیدن شماره جدید مجله رشد آموزش جغرافیا هستم و تمام مطالب آن برایم آموختنی است. ولی مطالبی که بیشتر درباره درسهای نوین تدریس جغرافیا باشد، برایم جالب‌ترند.

ج ۷. قطعاً میزگردها مفیدند و ما را با تحولات آموزشی و پژوهشی علم جغرافیا آشنا می‌کنند. معلم به این میزگردها برای رسیدن به کارایی بیشتر نیاز دارد.

● **طاهره خسروانی**، ۱۰ سال سابقه کار، دارای مدرک لیسانس

جغرافیای انسانی، بندر ریگ

ج ۱. پایین بودن درک و فهم دانش آموزان کار و دانش.
ج ۲. بهترین کتاب «جغرافیای ۲» است، زیرا در سال سوم، جغرافیا کمی تخصصی تر می شود و دانش آموزان با علاقه بیشتر در مورد مباحث کتاب حرف می زنند و سؤال مطرح می کنند. ضعیف ترین کتاب «جغرافیای پیش دانشگاهی» است، زیرا بیشتر مطالب آن تکراری است و آنها را در سالهای قبل آموخته اند.

ج ۳. بازنویسی کتاب دوره پیش دانشگاهی.

ج ۴. مقاله هایی که در مجله به چاپ می رسند، بسیار تخصصی اند. مثلاً، ما که گرایشمان جغرافیای انسانی است، از فرمول های بسیار پیچیده دبی آب فلان منطقه سر در نمی آوریم.

ج ۵. نداشتن انگیزه و علاقه و زیاد بودن مشکلات زندگی.

ج ۶. ارائه بهترین روشهای تدریس با توجه به هر بحث در کتاب.

ج ۷. بله، بسیار خوب هستند. به کمک آنها با بزرگان و استادان جغرافیا و گروههای جغرافیایی دیگر مناطق استان، آشنا می شویم و به بررسی مسائل و مشکلات آموزشی می نشینیم.

● **هاجر خواجه**، ۱۰ سال سابقه کار، دارای مدرک لیسانس، کاکي

ج ۱. نبود وسایل کمک آموزشی و کمک درسی و بازدید علمی.

ج ۲. ضعیف ترین کتاب «کتاب جغرافیا استان»، به علت دیرفهمی دانش آموز، و بهترین کتاب، کتاب «جغرافیای سال دوم»، به علت کاربردی بودن مطالب آن.

ج ۳. تغییر کتاب و راحت تر کردن مطالب.

ج ۴. در زمینه جغرافیا مجله کامل است.

ج ۵. شاید به دلیل نبود منابع علمی.

ج ۶. بیشتر مقالاتی چاپ شوند که سطح آگاهی معلمان را در زمینه مطالب کتاب بالا ببرند و منابع با ارزشی به معلمان ارائه دهند.

ج ۷. بله، می توانند نواقص را برطرف کنند.

● **عبدالرضا درویشی**، ۱۴ سال سابقه کار، دارای مدرک لیسانس،

بندر دیلم

ج ۱. عدم پذیرش درس جغرافیا به عنوان یک درس کاربردی در زندگی روزمره توسط مسئولین آموزش (کمتر به این درس بها می دهند).

ج ۲. بهترین کتاب «جغرافیای ۱» یا عمومی در سال دوم دبیرستان است که تا حد زیادی جامع و براساس نیازهای امروزی جامعه بیان شده است.

ج ۳. بها دادن بیشتر از بالا به پایین به درس جغرافیا.

ج ۴. بسیار خوب است و البته جای پیشرفت بیشتری دارد.

ج ۵. چون به کار برده نمی شود و به شکلی نمی صرفد.

ج ۶. ارائه مقاله های کاربردی تر.

ج ۷. بله، بیشتر باید تکرار شوند.

مقاله هایی که در مجله به چاپ می رسند، بسیار تخصصی اند. مثلاً، ما که گرایشمان جغرافیای انسانی است، از فرمول های بسیار پیچیده دبی آب فلان منطقه سر در نمی آوریم

آموزش جغرافیا

دوره بیست و هشتم / شماره ۱ / پاییز ۱۳۹۰

● **مرضیه درزه‌گر**، ۶ سال سابقه کار، دارای مدرک لیسانس جغرافیا، دلوار

ج ۱. تخصصی نبودن علم جغرافیا به صورت رشته‌های متفاوت آن، کم‌اهمیت جلوه دادن آن در آموزش، تئوری بودن نحوه تدریس آن، و اجباری نبودن گردش علمی در درس جغرافیا، با این که آزمایشگاه آن محیط است.

ج ۲. بهترین کتاب «جغرافیای عمومی ۱»، به دلیل این که هم بیان مطالب برای معلم راحت‌تر است هم یادگیری آن برای دانش‌آموز آسان‌تر است. ضعیف‌ترین کتاب وجود ندارد؛ ولی بعضی دروس مانند «بیابان و جنگل» در کتاب «جغرافیای ۲» چندان قابل هضم نیستند و یادگیری آنها به دلیل توضیح زیاد مطالب و تکرار آن به صورت‌های متفاوت، مشکل است.

ج ۴. خوب است، ولی مطالب طبیعی آن کم است و عکسهای آن رنگی نیستند.

ج ۵. بی‌انگیزه بودن، مشکل مالی برای انجام تحقیقات جغرافیایی و کمبود فرصت.

ج ۷. مناسب هستند، چرا که ایده، نظرات و علم افراد متفاوت در این میزگردها ارائه می‌شوند. به علاوه سبب ایجاد تنوع در تدریس، نمایان شدن اهمیت درس جغرافیا، ایجاد انرژی مثبت در کار تدریس و نیز رفع بعضی از ابهامات می‌شود.

● **امراالله دهقان**، ۲۶ سال سابقه کار، دارای مدرک فوق لیسانس، بوشهر

ج ۱. پایین بودن درآمد، کمبود منابع و امکانات آموزشی، متمرکز بودن تصمیمات آموزشی، کمبود کلاسهای بازآموزی، و تعداد زیاد دانش‌آموزان در کلاس.

علاوه بر نداشتن انگیزه، اشتغال زیاد و کمبود مطالعه، از عوامل دیگر ارائه ندادن مقاله توسط دبیران است

ج ۲. ضعیف‌ترین کتاب «جغرافیای کشورهای مسلمان»، به دلیل حجم زیاد مطالب و پراکنده‌گویی، و بهترین کتاب تا حدودی کتاب «جغرافیای عمومی» سال دوم دبیرستان، به دلیل ارتباط بیشتر با زندگی دانش‌آموزان و کاربردی بودن.

ج ۳. سعی شود تا معلمین نیز در فرایند محتوی آموزشی و ارزش‌یابی نقش داشته باشند یا حداقل بتوانند، فصلهای کتاب درسی را بدون رعایت ترتیب کتاب و براساس نیاز تدریس کنند. مثلاً اگر در محل آموزش حادثه طبیعی رخ داد، بتوانند فصل مخاطرات طبیعی را تدریس کنند.

ج ۴. رشد جغرافیا مجله خوبی بود که شروع مثبتی داشت، ولی به نظر من نتوانسته است پیشرفت قابل ملاحظه‌ای داشته باشد و دچار نوعی سکون شده است.

ج ۵. دبیران جغرافیا نیز هم‌چون دیگر دبیران انگیزه‌ای برای دانش‌افزایی ندارند. علاوه بر نداشتن انگیزه، اشتغال زیاد و کمبود مطالعه، از عوامل دیگر ارائه ندادن مقاله توسط دبیران است.

ج ۶. ارائه مقالات علمی به منظور دانش‌افزایی معلمان به خصوص مقالاتی که با محتوای کتابهای درسی رابطه داشته باشند و کامل‌کننده آن باشند. هم‌چنین، مقالاتی درباره روشهای تدریس و شیوه‌های علمی ارزش‌یابی. ضمناً اگر مجلات رشد روی پیشخوان روزنامه‌فروشیها هم دیده بشود، مثبت است.

ج ۷. مناسب هستند، زیرا نظرخواهی از کسانی که مستقیماً با آموزش در ارتباط هستند، به پیشبرد اهداف آموزشی کمک خواهد کرد.

● **زهرا ظفرمند**، ۲۱ سال سابقه کار، دارای مدرک لیسانس، بوشهر ج ۱. نگاه و دید مسئولین به شغل معلمی (البته نگاه عملی نه لفظی) و به تبع آن دید جامعه خصوصاً به معلم جغرافیا.

ج ۲. در گذشته کتاب «جغرافیای قاره‌ها و کشورها» که در سال اول انسانی تدریس می‌شد، و در حال حاضر جغرافیای استان خودمان، برای دانش‌آموزان و معلمشان جاذبه چندانی ندارد. بهترین کتاب به نظر من، کتاب «جغرافیای ۲» است؛ البته بخشهای طبیعی آن، یعنی پنج فصل اول کتاب که بسیار جالب و شیوا نوشته شده‌اند و دانش‌آموزان نیز به یادگیری آن علاقه نشان می‌دهند.

ج ۳. کتاب جغرافیای قاره‌ها و کشورها که خدا را شکر سالهاست دیگر تدریس نمی‌شود و کتاب جغرافیای استان نیز که در سال آینده تجدید تألیف خواهد شد. امیدوارم گروه جدید تألیف بتواند رضایت اکثر همکاران و دانش‌آموزان را در معرفی استان محل زندگی‌شان فراهم کند. کتاب جغرافیای ۲ هم به‌ویژه درسهای آخر کتاب، یعنی از درس ۱۴ به بعد، به بازنگری نیاز دارد. از پراکندگویی نیز خودداری شود.

ج ۴. به نظر من مجله‌ای نیست که زیاد به درد ما معلمان بخورد و ارتباط زیادی با آموزش و پرورش ندارد. سطح آن بالاتر و در حیطه دانشگاه و دانشجویست و معلمانی که به آن مقاله می‌دهند، یا دانشجوی دوره‌های کارشناسی ارشد یا دکترا هستند، و یا علاوه بر مدارس، در دانشگاه هم تدریس می‌کنند.

ج ۵. چون این مجله را از خودشان نمی‌دانند. متأسفانه خوب هم توزیع نمی‌شود که همواره جلوی چشم ما باشد و ایجاد شوق و انگیزه کند. وقتی دید ما معلمان به شغلیمان خوب نباشد، نتیجه همین خواهد شد.

ج ۶. اگر سعی شود بحث «نحوه آموزش و تدریس درس جغرافیا» در

کشورهای گوناگون جهان، به‌خصوص کشورهای موفق در ارائه این علم، خیلی ریز و موشکافانه در هر شماره مجله به‌صورت پیوسته ارائه شود، به نظر مفید واقع شود. به این ترتیب، ضمن الگوبرداری از کشورهای موفق و پیشرفت آموزش جغرافیا در ایران، تعداد مخاطبان و علاقه‌مندان به مجله رشد نیز افزایش می‌یابد و در واقع آن می‌شود که باید. پیشنهاد دیگرم، معرفی جغرافی‌دانان بزرگ ایران در حال حاضر است. می‌توان به‌صورت پیوسته در هر شماره مجله به سراغ یک جغرافی‌دان رفت و ضمن مصاحبه با ایشان، راهکارهای حل مشکلات را از زبان ایشان شنید.

ج ۷. البته، مطمئن باشید که این نشستها و شنیدن درد دل‌های معلمان جغرافیا مفید خواهد بود. لاقلاً درمی‌یابیم کجای دنیا هستیم و چه قدر عقب‌تر از جلوتریهای خودمانیم. به‌علاوه کمک خواهد کرد تا راه را بیابیم و چاره‌اندیشی کنیم. مجدداً از استعجاب دعوت گروه جغرافیای استان بوشهر و تشریف‌فرمایی شما، کمال تشکر و قدردانی را دارم.

● **سید محمد عسکری**، ۲۲ سال سابقه کار، دارای مدرک لیسانس جغرافیا، دشتی

ج ۱. نبود وسایل کمک‌آموزشی در مدارس و فقدان اتاقی مخصوص تدریس جغرافیا که در صورت لزوم بتوانیم از وسایل کمک‌آموزشی استفاده کنیم، و هم‌چنین پراکندگی ساعات تدریس در مدارس متفاوت در سطح شهر، مشکل دیگر که مربوط به کلاس نیست بلکه مالی است و دامنگیر همه اقشار فرهنگی است و جلوی پیشرفت در زمینه تدریس خوب هم می‌گردد.

ج ۲. بهترین کتاب، «جغرافیای ۱» به دلیل آن‌که دانش‌آموزان می‌توانند از مطالب آن در زندگی خود بهره بگیرند، و ضعیف‌ترین کتاب، «جغرافیای پیش‌دانشگاهی»، به‌لای این‌که تدریس مطالب آن به کارگاه آموزشی مناسب احتیاج دارد؛ مانند بخش کاربردی و همه مدارس مجهز به چنین تجهیزاتی نیستند.

ج ۳. مطالب کتاب را در راستای امکانات آموزشی تدوین کنند.

ج ۴. خوب است، ولی ترجیح دارد که بیشتر روشهای تدریس نوین جغرافیا، از معلمان با تجربه درج شود.

متأسفانه در مدارس با دیدگاه سطحی نگر همکاران و دانش آموزان نسبت به جغرافیا مواجه شدم

ج ۶. در نگارش مقاله‌های مجله رشد جغرافیا می‌باید به جنبه عملی و کاربردی مطالب بیشتر توجه شود تا مورد استفاده سایر معلمان نیز واقع شود. جنبه‌های تئوریک مجله رشد از سایر جنبه‌های آن قوی‌تر است و چون همه مطالب و تحقیقات نظری هستند، کمتر مورد توجه دانش‌آموزان و معلمان قرار می‌گیرند.

ج ۷. این میزگردها بسیار مناسب و ضروری هستند. مسلماً با دیدگاه‌های گوناگون، این جلسات تقویت می‌شوند و نقاط ضعف و قوت در این گردهماییها آشکار می‌شود. تا جلسه و میزگردی برگزار نشود، هیچ‌گونه نظری هم به‌وجود نمی‌آید.

● **احمد قاسمی**، ۱۹ سال سابقه کار، دارای مدرک لیسانس، شبانکاره ج ۱. بنده با علاقه وافری که در دوران تحصیل به تاریخ و جغرافیا داشتیم، این رشته را انتخاب کردم و در دانشگاه هم با تلاش فراوان به کسب علم پرداختم. ولی متأسفانه در مدارس با دیدگاه سطحی‌نگر همکاران و دانش‌آموزان نسبت به جغرافیا مواجه شدم. خیلی تلاش کردم این دیدگاه تغییر کند و تا حدودی هم مؤثر بود، ولی کمبود امکانات نرم‌افزاری و سخت‌افزاری برایم مشکل‌ساز شده و انگیزه‌ام را به شدت کاهش داده است. رفع این مشکل گره‌گشای من در تدریس پویای مجدد در مدارس می‌شود.

ج ۲. ضعیف‌ترین کتاب، «جغرافیای کشورهای مسلمان» است که هنگام تدریس آن حکم یک قصه‌گو را داشتیم. این کتاب فقط نقاط ضعف و مشکلات کشورها را می‌گفتم. لذا خیلی برایم آزاردهنده و خسته‌کننده بود. اما بهترین کتاب «جغرافیای ۱» است که مطالب متنوعی در مورد کشور عزیزم ایران و حفظ محیط طبیعی دارد. نقطه مثبت دیگر این کتاب، نظم خوب و به‌روز بودن مطالب آن است.

ج ۵. شاید کم بودن ساعات تدریس این درس، و یا شاید کوتاهی در چاپ مقالات آنها سبب شده باشد که رغبت چندانی به نوشتن مقاله و ارائه دادن آن نداشته باشند.

ج ۶. از همه جای کشور نقشه‌های استانی چاپ و در مورد آنها مقاله‌ای نوشته شود. مقالات بیشتر در راستای مطالب کتابهای درسی باشند. ج ۸. بهتر است مطالب قبلاً تعیین شده و همکاران نیز سؤالات خود را تنظیم کرده باشند و هر سرگروه طی زمان مشخص شده، سؤالات را مطرح کند. در هر حال، حضور مؤلفین کتاب خوب است.

● **قاسم غریب‌زاده**، ۶ سال سابقه کار، دارای مدرک فوق‌لیسانس،

جم

ج ۱. رفت و آمد ۶۰۰ کیلومتر تا شهرستان جم، زیرا محل زندگی من بوشهر است و محل خدمت شهرستان جم. به دلیل خطرات ناشی از رفت‌وآمد در جاده‌ها، تقاضای انتقالی داده‌ام، اما متأسفانه موافقت نشده است. این موضوع بزرگ‌ترین مشکل است، وگرنه از نظر علمی مشکل خاصی وجود ندارد.

ج ۲. بهترین کتاب، «جغرافیای پیش‌دانشگاهی» است، زیرا مطالب آن جدید و به‌روز است و جذاب تدریس می‌شود. کتاب ضعیفی در زمینه جغرافیا ندیده‌ام، زیرا کتابی که برای تدریس آماده می‌شود، نمی‌تواند بد باشد. شاید در این کتابها نقاط ضعفی وجود داشته باشند، اما مزایای بسیاری هم دارند.

ج ۳. اگر محل خدمت من به محل زندگی‌ام نزدیک باشد، هم به خانواده‌ام و هم به دانش‌آموزانم بهتر می‌رسم و در لحظات بی‌کاری نیز می‌توانم به کارهای تحقیقی بپردازم. زیرا وقتی که محل کار انسان در شهر دیگری باشد، بسیاری از تواناییها و وقت انسان درگیر این موضوع می‌شود.

ج ۴. مجله رشد از نظر علمی بسیار مناسب، اما از نظر کاربردی ضعیف‌تر از جنبه نظری آن است.

ج ۵. زیرا با روش تحقیق علمی، چندان آشنایی ندارند و آنها هم که آشنایی دارند، وقت انجام این کار، یا برنامه‌ریزی مناسبی در این مورد ندارند.

ج ۳. استفاده از نقشه‌های جدید و توزیع آن در مدارس، و استفاده از بانک نرم‌افزاری جغرافیا که به علت گسترده بودن این علم، در آشنا کردن دانش‌آموزان با محیط اطراف خیلی مؤثر است.

ج ۴. مجله رشد آموزش جغرافیا بسیار علمی و وزین است، ولی فکر می‌کنم اگر مقالات آن به‌روزتر باشند مفیدتر خواهند بود. بهتر است هر قسمت آن به یک گروه انسانی اختصاص داده شود.

ج ۵. به علت کمی انگیزه برای انجام تحقیقات علمی، کمبود منابع خوب، عدم حمایت وزارت آموزش و پرورش از تحقیقات تخصصی مثلاً با موضوعات جغرافیایی، و آشنا نبودن برخی همکاران با شیوه‌های مقاله‌نویسی به‌صورت کاملاً عملی.

ج ۶. ارائه مطالب جدید علمی مستند، و معرفی نرم‌افزارهای موجود جغرافیا به‌صورت ساده و روان.

ج ۷. بسیار مناسب هستند، اما متأسفانه در حال حاضر برگزاری چنین میزگردهایی بسیار دشوار است و هفت‌خوان رستم را باید طی کرد تا بتوان چنین میزگردهایی را برگزار کرد. به امید استمرار چنین کارهایی.

تا به حال مجله رشدی به منطقه ما نرسیده و اگر رسیده، وقت آن گذشته و کهنه شده است

- **ابراهیم مسعودی**، ۱۲ سال سابقه کار، دارای مدرک لیسانس، عسلویه
- ج ۱. نبود امکانات آموزشی و میدانی.
- ج ۲. ضعیف‌ترین کتاب، «جغرافیای پیش‌دانشگاهی» و بهترین کتاب «جغرافیای سوم».
- ج ۳. پیشنهاد می‌کنم کتاب جغرافیای پیش‌دانشگاهی و نحوه تدوین مطالب آن مجدداً بررسی شود و ترتیبی دهند که آموزنده باشد.
- ج ۴. تا به حال مجله رشدی به منطقه ما نرسیده و اگر رسیده، وقت آن گذشته و کهنه شده است. برای رفع این مشکل لازم است تدابیری اتخاذ شود.
- ج ۵. چون اکثر دبیران جغرافیا، دبیر تخصصی جغرافیا نیستند و اگر هم متخصص باشند، منابع لازم را در اختیار ندارند.
- ج ۶. انتظار می‌رود که مطالب آن به‌طور وسیع به نیازهای تدریس موضوعات تخصصی مربوط باشد.
- ج ۷. بله، ولی مطالبی که در این میزگرد ارائه شد، ربطی به تصویر کتابهای درسی نداشت.

- **مسعود کریمی**، ۲۳ سال سابقه کار، دارای مدرک لیسانس، برازجان
- ج ۱. نگرش تا حدی تحقیرآمیز به علوم انسانی و جغرافیا که زیرمجموعه علوم انسانی است. این نگرش در مسئولین اداره، مدرسه و حتی برخی دانش‌آموزان نیز مشاهده می‌شود و به جامعه نیز سرایت کرده است.
- ج ۲. بهترین کتاب، «جغرافیای ۱» و ضعیف‌ترین کتاب، «جغرافیای پیش‌دانشگاهی»، مخصوصاً چاپ قبلی آن.
- ج ۳. از جغرافیا در کنکور سراسری بیشتر استفاده شود. یعنی این‌طور نباشد که جغرافیای عمومی برای همه رشته‌ها تدریس شود، ولی در کنکور سراسری، حتی مسابقات علمی، از سایر کتابهای درسی عمومی، نظیر ادبیات فارسی، ادبیات عرب و زبان انگلیسی سؤالاتی مطرح شود و جغرافیا سهمی نداشته باشد.
- ج ۴. مجله خوبی است، ولی در سطح دانشگاهیان است و مطلب مناسبی در حد مطالب کتاب درسی در آن به‌ندرت دیده می‌شود.
- ج ۵. علاقه به رقابت بین آنها کمتر شده است، به علت این‌که مثل سالهای قبل نوشتن مقاله علمی امتیاز مادی و معنوی ندارد.
- ج ۶. چاپ مقالات جدید، علمی، مستند و صرفاً جغرافیایی.
- ج ۷. بسیار مناسب و آموزنده هستند. در جریان برگزاری میزگرد می‌توان از تجربیات و معلومات علمی سایر همکاران و مخصوصاً استاد دعوت شده به جلسه بهره گرفت.

کارهای تحقیقاتی و پژوهشی به هزینه و صرف وقت زیاد نیاز دارد و برای پرداخت این هزینه‌ها هم متولی خاصی وجود ندارد

● **ابراهیم یزدان‌شناس، ۲۳ سال سابقه کار، دارای مدرک فوق لیسانس**

جغرافیا، بوشهر

ج ۱.

● دبیران آموزش و پرورش نمی‌توانند مانند اعضای هیئت علمی دانشگاهها، با دستگاههای دولتی که کارهای تحقیقاتی و پژوهشی انجام می‌دهند، قرارداد ببندند. برای مثال، اعضای هیئت علمی دانشگاهها از حق داشتن شرکت مشاوره‌ای برای مطالعات طرحهای جامع شهری و طرحهای هادی روستایی برخوردارند. ولی دبیران آموزش و پرورش کارمند دولت محسوب می‌شوند و حق بستن قرارداد با دولت را ندارند.

● تفاوت حقوق و مزایا دارنده فوق لیسانس در دانشگاه با آموزش و پرورش زیاد است.

● در سالهای اخیر، در آموزش و پرورش به کسانی که مطالعات پژوهشی انجام می‌دهند، امتیازی داده نمی‌شود.

● بین دارندگان مدرک تحصیلی فوق لیسانس با دارندگان مدرک لیسانس تفاوتی وجود ندارد. یعنی حق هم‌ترازی از فوق لیسانسها متأسفانه گرفته شد. ج ۲. ضعیف‌ترین کتاب، «مبانی علوم زمین»، زیرا دوره آموزش ضمن خدمت برای دبیران آن برگزار نمی‌شود. بهترین کتاب نیز «جغرافیا ۲»، با توجه به این‌که با رشته تخصصی ام‌ که برنامه‌ریزی ناحیه‌ای است انطباق بیشتری دارد.

ج ۳. برگزاری دوره‌های آموزشی ضمن خدمت، و در نظر گرفتن بودجه برای بازدیدهای علمی و مطالعات پژوهشی.

ج ۴. مجله رشد آموزش جغرافیا به موضوعات علمی و پژوهشی در زمینه جغرافیا می‌پردازد و به رشد دانش دبیران کمک می‌کند.

ج ۵. چون حق تألیف بسیار کم است و در نظام آموزشی نیز امتیاز خاصی به تألیف نمی‌دهند. به‌علاوه، کارهای تحقیقاتی و پژوهشی به هزینه و صرف وقت زیاد نیاز دارد و برای پرداخت این هزینه‌ها هم متولی خاصی وجود ندارد. ج ۶. انتظار می‌رود که موضوعات مقالات رشد با موضوعات کتابهای درسی انطباق داشته باشند، ولی بعضی وقتها چندین صفحه از مجله به گزارش و یا توصیف یک موضوع خاص و یا به یک بخش پایان‌نامه که مربوط به یک حوضه آبریز یک رود کوچک است، اختصاص داده می‌شود.

ج ۷. میزگردها می‌توانند مفید باشند، در صورتی که وقت آنها کافی باشد و موضوعات براساس سرفصلهای کتاب درسی باشند.

● **فرشاد مهر‌آوران، ۱۵ سال سابقه کار، دارای مدرک فوق لیسانس**

جغرافیای طبیعی، بردخون

ج ۱. نبود امکانات و آموزشهای لازم برای اجرای شیوه‌های نوین تدریس، با توجه به این‌که کیفیت و کمیت یادگیری به‌صورت شنیداری و دیداری بسیار مناسب‌تر خواهد بود.

ج ۲. ضعیف‌ترین کتاب، «جغرافیای کشورهای مسلمان» بود که اکنون تدریس نمی‌شود؛ به‌دلیل تکرار و حجم زیاد مطالب. بهترین کتاب هم کتاب «جغرافیای ۲» است؛ به‌دلیل کیفیت بالا و تنوع مطالب، و متناسب بودن حجم مطالب با زمان تدریس.

ج ۳. تلاش جدی برای برگزاری کلاسهای آموزشی به‌منظور مجهز کردن دبیران و مربیان به علوم و فنون جدید و شیوه‌های جدید تدریس؛ تهیه سی‌دی‌ها و نرم‌افزارهای جدید برای هر یک از علوم؛ به‌ویژه جغرافیا، به تفکیک دروس و توزیع آنها در مدارس کشور؛ ایجاد امکانات و زمینه‌های لازم و اعطای اختیارات به مناطق و مدارس کشور برای برگزاری گردشهای علمی.

ج ۵. زیرا به میزان لازم توجه و تشویق نشده‌اند و مقالاتی که ارائه می‌دهند، چاپ نمی‌شوند.

ج ۶. توجه و تشویق معلمان برای گرایش پیدا کردن به مقاله‌نویسی و کنکاش علمی و نیز چاپ مقالاتی که جدیدترین موضوعات علمی را آموزش می‌دهند. هم‌چنین، انتشار مقالاتی که با استفاده از روش علمی، موضوعی را به اثبات رسانده و یا نکته مبهمی را روشن ساخته‌اند.

ج ۷. بله، زیرا امکان تبادل نظر فراهم می‌آورد. حضور یک استاد دانشگاه در جمع همکاران و دبیران که چند زمانی از محیط زنده دانشگاه دور بوده‌اند، ارائه مطالب جدید توسط اسناد و نقد و بررسی کتابهای درسی براساس یافته‌های علمی جدید، در پیشبرد اهداف آموزشی بسیار مفید